GŁOS POMORSKI

Nr. 205 — Rok 2. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 30 mk.**

Prenumerata miejscowa: W ekspedycji mies. **380** mk., kwart. **1140** mk. Przedpłata na poczcie miesięcznie **418** mk., kwartalnie **1254** mk. — W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

— — — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się — — —

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem. Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Rachunek bieżący: Bank Związku Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.**
Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddzia w Poznaniu nr. 201193.
Miejsce płatności i wykonania: Grudziądz.

Ogłoszenia: Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 50 mk., w dziale reklamowym na stronie I 3-łamowej przed tekstem 300, wśród tekstu 350, za tekstem 250, dla zagranicy z wyjątkiem W. M. Gdańska i Niemiec 200% nadwyżki w markach polskich lub ich wartości walutowej. Dla W. M. Gdańska: wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łam. 10 mk niem., w dziale reklamowym na stronie I 3-łam. przed tekstem 35 mk. niem., wśród tekstu 45 mk. niem., za tekstem 30 mk. niem., dla Niemiec 50% nadwyżki. Za tłomaczenie 20%. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia Rachunki są płatne w 8 dniach; po upływie tego terminu dolicza się 5% ponad skonto bankowe.

Redakcja i Administracja: Groblowa 27/29. | **GRUDZIĄDZ,** sobota, dnia 2-go września 1922 | Telefon Nr. **50** i **51.**

Polacy wstrzymują się od głosowania nad sprawą niem. Górnego Śląska.

Katowice. (Pat.) Jak wiadomo, rząd pruski wyznaczył dzień 3 września br. jako termin, w którym odbyć się ma na terenie Śląska pozostałego przy Niemczech głosowanie rozstrzygające kwestje: a) czy Górny Śląsk ma być samodzielnem i autonomicznem państwem związkowem, b) czy ma jak dotąd pozostać prowincją pruską. Wszystkie partje niemieckie wezwały swoich członków, aby głosy swe oddali przeciwko autonomji, a za pozostawieniem Górn. Śląska nadal prowincją pruską. Wobec tego podpisany niżej Komitet Ludności Polskiej radzi, aby w niedzielę, dnia 3 września od głosowania Polacy się wstrzymali, a to z następujących powodów:

1. Wszelka agitacja z naszej strony za autonomją była i jest niemożliwą, albowiem upragnione przez nas uspokojenie kraju dotychczas nie nastąpiło, a ludnośc polska terroryzowana jest nadal. Potwierdzone to zostało nawet przez samych kierowników stronnictwa centrum, którzy oświadczyli 17 lipca w Kędzierzynie na zebraniu mężów zaufania tejże partji, iż swoboda na terenie głosowania za autonomją Górnego Śląska jest niemożliwa. Z powodu terroru band tutaj grasujących udziałowi naszemu w głosowaniu za autonomją zagrażają dalsze gwałty na ludności polskiej.

2. Około 60 000 uchodźców ze Śląska Opolskiego, którzy obecnie przebywają na terenie województwa śląskiego, zostało wyłączonych z liczby osób uprawnionych do głosowania.

3. Wynik głosowania jest przesadzony, mianowicie z chwilą zmiany stanowiska przez centrum.

4. Do terenu głosowania włączone też zostały trzy powiaty niemieckie, które nie należą do terenu plebiscytowego. Przez dołączenie tych powiatów zwiększono sztucznie liczbę Niemców powołanych do głosowania. Dla tych powodów radzimy powstrzymać się od głosowania w niedzielę, dnia 3 września br.

Za Komitet Polski Górnego Śląska.

(—) Weber z Bytomia, Pewleta z Opola, Kordzik z Zabrza.

Sesja sejmowa odroczona do 19 września.

Warszawa. (Telef. od naszego korespondenta.) P. prezydent ministrów Nowak w towarzystwie ministra Narutowicza i min. Marynowskiego udał się wczoraj do Sejmu i odbył z nim konferencję w sprawie jesiennej sesji sejmowej. P. Nowak oświadczył, że rząd nie zdoła przygotować przed 14 września ustaw, które mają być rozpatrywane przez Sejm i prosił o odroczenie sesji do 19 bm. Marszałek zgodził się na to, zastrzegając jednakże, że sesja musi się skończyć w bieżącym miesiącu.

Decyzja w sprawie odszkodowań niemieckich.

Paryż. Pat-Havas.) Komisja odszkodowawcza odbyła wczoraj przed poł. posiedzenie. O godz. 14 min. 30 zebrali się członkowie komisji na półoficjalne zebranie. O godz. 15 min. 30 odbyło się oficjalne posiedzenie, na krórem zapadła decyzja w sprawie odszkodowań niemieckich.

Warszawa. (Telefonem od naszego koresp.) „Rzeczpospolita“ otrzymuje od swego korespondenta telegram, wedle którego na ostatniem posiedzeniu komisji odszkodowawczej przedstawione zostały dwa wnioski: angielski, przyznający Niemcom moratorjum, — który to wniosek odrzucono 3 głosami przeciw 1 — i drugi, belgijski, odrzucający moratorjum, a przyznający Niemcom możność, spłacenia raty wrześniowej bonami państwowemi. Jeżeli Niemcy bonów tych nie wykupią w wyznaczonym terminie, to Anglja zanuluje sumę należną jej od Belgji, a to z tego powodu, że rata wrześniowa przypaść miała w udziale Belgji.

*

Kompromis w sprawie wydalania obywateli polskich z Gdańska.

Gdańsk. (Telef. od naszego koresp.) Zawarty został kompromis pomiędzy Gdańskiem a Polską w sprawie wydalenia z Gdańska obywateli polskich. Według kompromisowej umowy komisarzowi Rzeczypospolitej w Gdańsku przysługuje prawo, iż o każdym wypadku wydalenia obywatela polskiego musi być przez Senat najprzód uwiadomiony. Komisarz ma prawo w ciągu 4 tygodni zaprotestować przeciwko wydaleniu. Jeśli protest nie zostanie uwzględniony, to w ciągu tygodnia odwołać się można do przedstawiciela Ligi Narodów gen. Hackinga. Jeżeli zapadnie decyzja, że dany obywatel ma być wydalony, to musi on wyjechać, ale komisarz Rzeczypospolitej odwołać się może do Ligi Narodów. Jeśli gen. Hacking rozstrzygnie, że ma pozostać w Gdańsku, to Gdańsk może protestować do Ligi Narodów, ale dany obywatel pozostaje w Gdańsku aż do rozstrzygnięcia sprawy przez Ligę Narodów.

*

Związek Polaków w Niemczech.

Berlin. (A. W.) Dnia 28 b. m. odbyła się w Berlinie konferencja przedstawicieli wszystkich organizacji polskich w Niemczech. Na konferencji tej zapadła uchwała, powołująca do życia Związek Polaków w Niemczech oraz Towarzystwo Oświatowe. Statut obu tych zrzeszeń został już opublikowany. Przewodniczącym Związku obrano znanego polskiego działacza w Prusach Wschodnich, p. Sierakowskiego.

W sprawie tej pisze „Gazeta Olsztyńska“:

Dzień 27 sierpnia jest dniem bardzo ważnym dla nas Polaków w Niemczech. Założono w tym dniu w Berlinie Związek Polaków w Niemczech, do którego należeć mają wszystkie organizacje polskie, każdy Polak, każda Polka w Niemczech.

Nie jesteśmy więc już sami i opuszczeni, ale łączą się z nami wszyscy Polacy w całych Niemczech.

Szczęśliwym jest naszym zdaniem wybór prezesa i wiceprezesa Zwiazku Polaków w Niemczech. Pan hrabia Sierakowski cieszy się wielkiem poważaniem i znay jest ze swej intensywnej i bezinteresownej działalności na korzyść naszą.

Pan Kunca zaś jako wypróbowany organizator i działacz społeczny wypełni z pewnością niełatwe swoje zadania ku powszechnemu zadowoleniu.

„Związkowi Polaków w Niemczech i Związkowi Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech Szczęść Boże w pracy dla dobra narodu naszego w obrębie granic republiki niemieckiej“.

Narady w sprawie drożyzny.

Warszawa. (PAT.) Wczoraj o godz. 11 min. 30 rano w Ministerstwie Skarbu pod przewodnictwem minista Jastrzębskiago rozpoczęły się obrady komisji drożyźnianej nad ogólną drożyźnianą sytuacją.

Zwrot mienia polskiego z Rosji.

Moskwa. (PAT.) W początkach września będzie załadowanych w Moskwie 12 wagonów z archiwami następujących urzędów: generał-gubernatora warszawskiego, gubernialnego i powiatowego urzędu chełmskiego oraz urzędów gminnych warszawskiego i łomżyńskiego.

Skonfiskowane parowce.

Ckarków. (A. W. Angielska) W zeszłym tygodniu zjawiły się na wodach morza Czarnego pod flagą angielską dwa byłe rosyjskie statki handlowe „Rossija“ i „Nadia“, naładowane towarem. Po przybyciu do Batumu, statki te zostały na rozkaz Moskwy zarekwirowane, jako dawne statki floty handlowej czarnomorskiej pomimo, iż płynęły pod flagą angielską. Na statkach tych, które rząd angielski zakupił od Wrangla, z rozkazu władz sowieckich zmieniono flagi angielskie na bolszewickie, jako należących do rosyjskiej floty czarnomorskiej.

Aresztowanie studentek w Warszawie.

Warszawa. Telef. od naszego koresp.) Wczoraj aresztowała policja kilkanaście studentek, u których znaleziono ogromną ilość bibuły komunistycznej. Należały one do organizacji młodzieży komunistycznej, kierowanej przez znanego Toepliza. (Są to napewno nie Polki, a żydówki. Red.)

Przed otwarciem Targów Wschodnich.

Warszawa. (Pat.) Jak się dowiaduje „Przegląd Wieczorny“, w nadchodzący poniedziałek wieczorem wyrnszy z Warszawy do Lwowa specjalny pociąg, którym udadzą się na otwarcie Targów Wschodnich wszyscy posłowie i charge d‘ affaires państw zagranicznych. Wraz z nimi pojedzie min. spraw zagranicznych: p. Narutowicz. Udadzą się tam również jak wiadomo prezydent ministrów p. Nowak oraz ministrowie pp. Darowski i Strassburger.

Waarszawa. (Pat.) Przybyła tu urzędowa francuska delegacja przemysłowo-handlowa, złożona z 14 członków pod przewodnictwem p. Girmana, radcy stanu i dyrektora handlowego w ministerstwie przemysłu i handlu w Paryżu.

Nasi Niemcy o Francji.

Wychodzące w Polsce pisma niemieckie coraz częściej zapominają o tem, że żyją w Polsce i omawiając zagadnienia polityki międzynarodowej, piszą w tym samym tonie, jak hakatyści pruscy, w szczególności obrzucając stekiem obelg Francję. Świeżo ukazał się tego rodzaju artykuł w „Neue Lodzer Zeitung“, skarżący się na „obraźliwy i pełen nienawiści sposób, w jaki Francja traktuje republikę niemiecką.“ Czego tam nie spotykamy? Francja stara się na każdym kroku o upokorzenie Niemiec, mundury francuskich członków komisji kontrolującej drażnią oczy niemieckie. Francja stosuje do Niemiec politykę „grabieży i ucisku“ idt. Rzecz kończy się apologia panującej w Niemczech nienawiści i chęci odwetu.

Zajmując się tą sprawą „Journal de Pologne“, po przytoczeniu i sprostowaniu punkt po punkcie oszczerstwo Niemców łódzkich, zwraca uwagę, że taki artykuł nie dziwiłby nikogo, gdyby się ukazał w Berlinie czy Monachjum.

„Ale żeby dzienniki polskie, bo koniec końców „Neue Lodzer Zeitung“ może ogłaszać się niemiecką pod względem narodowym, jednak jest pismem polskiem pod względem politycznym, administracyjnym i prawnym — zamieszczały tego rodzaju wymyślania, to przekracza granice rzeczy dopuszczalnych.“

Całkiem słusznie. I rówoie słusznie „Journal de Pologne“ zwraca uwagę na niebezpieczeństwo, jakie przedstawia polityka Niemców polskich, ślepo posłusznych Berlinowi i pod osłoną traktatu o mniejszościach prowadzących u nás robotę pełną intryg i nienawiści przeciw Francji, a tem samem przeciwko najważniejszym interesom Państwa Polskiego.

Poznań, 31 8 22. (Tel. wł.) Marki niem. 6,45—6,25. Akcje bankowe: Bank Kwilecki Potocki i S-ka 300—310, Bank Przemysłowców 200, Polski Bank Handlowy, Poznań 340, Poznański Bank Ziemian I—IV em. 185. Akcje przemysłowe: Barcikowski R. 165, Cegielski H. I—VIII em. 360, Centrala skór 270, Hartwig Kantorowicz 770, Hurtownia skór I em. 240, Hurtownia Skór II em. 240, Herzfeld Viktorius 365, Juno —, Lubań, Fabryka przetw. ziemn. 4000, Dr. Roman May 970, Patria 460, Sarmatia I em. 420, Sarmatia II em. 420, Zjedn. Browary Grodziskie 210, Wagon Ostrowo 225.

Dolary amerykańskie 8 575, francuskie Franki 666, marki niemieckie 635—630.

Poznań, 31 8 1922. (Tel. wł.) Zboże: Żyto 17 500—19 000, Pszenica 30 500—36 500, Jęczmień brow. 16 900—17 900, Owies 20 800—21 800 Mąka żytnia 30 800—31 800, Mąka pszenna 50 000—55 000, Ospa żytnia 12 000, Ospa pszenna 12 000.

Żyto bez zainteresowania, popyt konsumpcyjny na mąkę. Usposobienie spokojne.

Warszawa. (Pat.) Żyto franko Warszawa 18 500—18 900, żyto 18 200, 18 500, 18 800, jęczmień browarny 18 650, mąka żytnia 70 proc. fr. Warszawa 30 500, 29 950, owies lubelski 22 800, 21 000, mąka żytnia podług próby fr. Warszawa 24 500, kuchy lniane 21 500, 23 000, mąka jęczmienna fr. Warszawa 35 750, mąka żytnia 55 proc. fr. Warszawa 33 250, otręby żytnie fr. Warszawa 10 800, owies dworski fr. Warszawa 23 000, 22 000, otręby żytnie 10 200, kuchy lniane i rzepakowe 23 000. Ceny rozumieją się za 100 kilogr. netto loco stacja załadowania, o ile nie jest zastrzeżony inny sposób dostawy.

Gdańsk, 1. IX. (Tel. wł.) ***Marka polska 15,75 — 16,25 dolary St. Zj. 1275—1320.***

Nauka, literatura i sztuka.

× **Wpisy na Wydziale prawno-ekonomicznym** Uniwersytetu poznańskiego odbywają się od 15 września do 1 października r. b.

× **Towarzystwo Lekarzy warszawskich** ogłasza konkurs na prace z jakiejkolwiek bądź dziedziny hygjeny szkolnej (hygjeny budownictwa szkolnego, hygjeny nauczania, hygiena indywidualna młodzieży szkolnej, badania antropometryczne lub psychologiczne nad młodzieżą szkolną, wzorowo opracowane sprawozdanie lekarskie szkolne itp.).

× **Radjo-telegrafja w Polsce.** Naczelnik wydziału radjokomunikacyjnego min. poczt i telegrafów, p. Duchowski, udzielił współpracownikowi Ajencji Wschodniej następujących informacji o stanie i projektach w dziedzinie polskiej radjotelegrafji.

Obecnie posiadamy 3 stacje radjo-telegraficzne: w Grudziądzu, Poznaniu i Krakowie, które przyjęto od władz wojskowych i oddano do użytku min. poczt i telegrafów. Są to stacje nadające się jedynie dla wewnętrzno-europejskiej komunikacji. Za pośrednictwem tych stacji otrzymujemy bezpośrednio, jak również i nadajemy depesze i komunikaty prasowe do następujących państw: Francji, Anglji, Szwecji, Czechosłowacji, Austrji, Jugosławji, Szwajcarji, Finlandji, Łotwy i Danji. Telegramy do Ameryki wskutek niedostatecznej siły naszych stacji radjo-telegraficznych zmuszeni jesteśmy posyłać drogą pośrednią via Francja lub Anglja.

Dla dokładnego funkcjonowania wyżej wymienionych naszych stacji radjotelegraficznych niezbędne jest utworzenie jeszcze kilku mniejszych stacji wewnątrz kraju, co zamierza obecnie M. P. T. Przy poparciu min. spraw wojskowych uskutecznić, otwierając nowe radjo-stacje w Wilnie, Katowicach oraz w Warszawie w gmachu M. P. i T. Uskutecznienie tego projektu pozwoliłoby na wysyłanie drogą radjotelegraficzną depesz, wysyłanych do tej pory telegrafem zwykłym, oraz na dostarczanie komunikatów giełdowych z Berlina, Paryża i Londynu bankom i zainteresowanym urzędom. W celu nawiązania bezpośredniej komunikacji z Ameryką M. P. i T. buduje transatlantycką stację w Warszawie. Wszystkich wież nowa stacja będzie posiadała 10, 123 metry wysokości każda. Na szczycie jednej z ustawionych już pięciu wież, montuje się obecnie poprzeczkę długości 45 metrów. Stan robót w chwili obecnej pozwala żywić nadzieję, iż z wiosną roku przyszłego nowa radjo-stacja będzie już czynna. Uruchomienie tej wielkiej radjo-stacji pozwoli M. P. i T. zmniejszyć taryfę o 30 proc., jednocześnie da państwu polskiemu dochód cztery razy większy, niż osiągamy przy telegramach drutowych.

Liceum Krzemienieckie.

W bieżącym roku szkolnym Liceum Krzemienieckie — jak donosi Polski Komitet wykonawczy i Związek pracującej inteligencji polskiej z Rusi — stworzy następujące szkoły męsko-żeńskie:

W Krzemieńcu: 1. gimnazjum (7 klas); 2. seminarjum nauczycielskie; 3. szkoła ćwiczeń, 4. Preparanda,

Nadto: 5. Internat męski, 6, Internat żeński.

W Białokrynicy: (pięć kilometrów od Krzemieńca):

7. średnia szkoła rolnicza męska z internatem, 8. Wątpliwe otwarcie „Kursu maturalnego" męsko-żeńskiego zamiast ósmej klasy.

Opłata w internatach obecnie 20 000 marek miesięcznie, w wyjątkowych wypadkach może być zmniejszona. Pościel, ubrania i bieliznę należy przywieźć.

Nauka rozpocznie się 13 września. Podania do szkół oraz internatów, należy wnosić natychmiast pod adresem: dr, Marek Piekarski, wizytator Liceum Krzemienieckiego, załączając potrzebne dokumenty, oraz piśmienny „Przebieg życia". Do średniej Szkoły Rolniczej w Białokrynicy, należy wnosić podania wprost do Dyrekcji tejże szkoły.

KURSY OGRODNICTWA W POZNANIU.

Dnia 2 października r. b. rozpoczną się Jednoroczne Kursy Ogrodnictwa, pod kierownictwem prof. R. Boettnera, rozpoczynają nowy rok szkolny, który trwać będzie do końca września 1923 r. Kursy te pozostają pod protektoratem Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego, którego profesorowie wykładają przedmioty teoretyczne, fachowe zaś tutejsi ogrodnicy. Zgłoszenia kierować należy do kancelarji Kursów, (Poznań, Sołacz, Pałac) gdzie również można otrzymać programy i informacje.

Kursy instruktorów Teatrów Ludowych.

Szkoła Instruktorów Teatralnych Związku Teatrów Ludowych w Warszawie przyjmuje w dalszym ciągu zapisy kandydatów. Biuro Związku Teatrów Ludowych (Warszawa, Kopernika 30, parter). W roku szkolnym 1922 — 1923 prowadzone będą równocześnie trzy kursy. Wykłady codziennie od 5 — 9 po południu.

Rozmaitości.

× **Tajemnicza choroba ryb Morza Północnego.** Coś się psuje w Morzu Północnem. Taką jest opinja laboratorjum morskich w Lancshire. Ryby wyłowione podczas ostatniej zimy wykazują ślady tajemniczej choroby, która jest tematem licznych domysłów i badań dna morskiego dla specjalistów ichtjologów.

Dyrektor laboratorjum James Johustone wypowiedział się w tej sprawie w ten sposób:

— „Rybacy jednomyślnie stwierdzają, że nie pamiętają roku, w którym ilość ryb byłaby tak nieznaczna jak obecnie. Według wielu doniesień Morze Północne jest w kilku miejscach nadzwyczaj brudne czego nie konstatowano poprzednio. Śledzie przybyłe tego roku do Yarmouth„ były bardzo złego gatunku i robiły wrażenie kompletnie wygłodzonych".

Przyczyny obu tych faktów są bardzo rozmaite. Większość fachowców przypuszcza, że powodem może być wielka ilość oliwy pływającej w wodzie Morza Północnego, Podobnie przy brzegach amerykańskich rybom zaszkodziła przymieszka oliwy, co odbiło się fatalnie na stanie tutejszego rybołówstwa.

Niemało zaszkodziły rybom miny zakładane w morzu, które eksplodując poniszczyły roślinność przez co odebrały im pokarm, a nawet w pewnych okolicach skazały na śmierć głodową.

Wielki zjazd polityczny Chrz. Związku Jedności Narodowej na Kaszubach.

Rzecz zrozumiała, że przyszłe wybory do Sejmu poruszyły umysły wszystkich warstw społeczeństwa, które, nauczone doświadczeniem minionych w młodej Polsce lat rządzenia, pragnie w przyszłym Sejmie widzieć liczbową większość przedstawicieli stronnictw narodowych. Ostatnie wypadki w kraju na tle przesileniowem przekonały najdobitniej cały ogół, że to wszystko, co miłuje Polskę, co nie gardzi i nie profanuje świętości wiary, co pragnie utrwalenia praworządności i posiadania silnego rządu — **musi złączyć się w jeden silny obóz jedności narodowej,** by wybrnąć z dotychczasowych niepowodzeń i spowodować w rządzeniu zmianę na lepsze!

Potrzeba istnienia takiego bloku narodowego tkwiła szczególniej w umysłach mieszkańców naszej połaci kaszubskiej i gdy całą Polskę obiegła wieść o zblokowaniu się stronnictw obywatelskich, wówczas Wejherowo pierwsze pospieszyło, by odświętnie zamanifestować swą zgodę i łączność, z którą przy wyborach pójdziemy do zwycięstwa.

Za staraniem bardzo rzutkiego i energicznego prezesa pow. Chrz. Nar. Str. Pracy p. **Stanisławskiego** odbył się właśnie dnia 29 sierpnia w Wejherowie w sali Hotelu Centralnego wielki zjazd, na który zjechało się duchowieństwo, ziemiaństwo, nauczycielstwo, urzędnicy, wogóle wszystkie warstwy w liczbie przeszło 600 osób. Lotem błyskawicy rozeszła się po mieście wiadomość, że bawią przypadkowo w Wejherowie były minister skarbu p. **Michalski** i były wiceminister dla spraw zagranicznych poseł prof. **Dąbrowski,** co spowodowało wypełnienie sali słuchaczami po brzegi. W toku referatów dowiedziano, się, że minister skarbu p. Michalski, życząc zjazdowi powodzenia, usprawiedliwił swą nieobecność pospiesznym wyjazdem do Gdańska w nagłych sprawach. O godzinie 6 nastąpiło zagajenie przez prezesa p. Stanisławskiego, który po przedstawieniu i powitaniu wiceministra dra Dąbrowskiego z Narod. Chrześc. Stronnictwa Roln. i posła **Nowickiego** z Chrześc. Narod. Str. Pracy, oddał głos tak wybitnemu politykowi. Przed słuchaczami przesunęły się czasy ciężkiego okresu przejściowego w Polsce: referent omówił wycofanie się rządu p. Ponikowskiego oraz kwestję przesilenia powstałego na tle zatargu prawno-państwowego, następnie powołanie obecnego rządu a w końcu przechodząc do spraw wyborczych, zaznajomił słuchaczy z istnieniem bloku mniejszości wskazując nań jako na główną przyczynę powstania bloku Chrześc. Związku Jedności Narodowej.

Cały referat wysłuchany wśród ogólnej ciszy zakończył znany w świecie naukowym wiceminister Dąbrowski wyrażeniem wiary w pewną przyszłość Polski, jeśli pierwiastek religijny i narodowy, na którym opiera się obecny blok Stronnictw narodowych, otrzyma w przyszłym Sejmie i życiu narodu polskiego przewagę.

Po referacie, który nagrodzono wprost niemilknącemi oklaskami, nastąpiła dyskusja, w której przemawiali pp. **Wojnowski, i Abraham,** wypowiadając przekonanie, że lud, poznawszy przyczyny obecnych stosunków, wypowie się za blokiem narodowym. Szczególniej przemówienia p. Kwiatkowskiego, żądającego większej opieki dla ziemi kaszubskiej, jak i mową p. Abrahama wygłoszona po kaszubsku, podobały się wielce uczestnikom.

Ku końcowy zabrał głos poseł Nowicki, który przypominając pracę stron. lewicow., wskazał na blok Chrześc. Związku Jedności Narodowej, dający rękojmię, że jednak już raz przyjść musi koniec rządzenia tych wszystkich, którzy razem z Żydami, Niemcami i socjalistami doprowadzają kraj nasz do upadku. Gorące przemówienie darzono długotrwającemi oklaskami, poczem w tonie bardzo energicznym i porywającym skupił całą salę ostatni referent p. Stefan Wodwud, który wypowiadając się za rządem silnej dłoni p. Korfantego powodował ciągłe oklaski, świadczące najlepiej, że lud poznał zło, że pragnie zmiany i obliczy się z tymi, którzy go okłamując, przykładali swą rękę do istnienia obecnego zła.

Następnie ostatni mówca przedłożył do przyjęcia rezolucję powyższej treści, którą przyjęto jednogłośnie.

I.

Przedstawiciele wszystkich warstw ludności miasta i powiatu wejherowskiego na zjeździe odbytym dnia 29 sierpnia w sali Hotelu Centralnego po wysłuchaniu referatów p. posła prof. Dąbrowskiego z Narod. Chrześc. Stronnictwa Roln. i posła Nowickiego z Chrześc. Narod. Stronnictwa Pracy wyrażają swe głębokie zadowolenie z powodu konsolidacji stronnictw narodowych i umiarkowanych, dla przeprowadzenia wspólnej akcji wyborczej do przyszłego Sejmu i Senatu.

II.

Zebrani w utworzonym bloku pod nazwą „Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej" widzą rękojmię zwycięstwa idei narodowej i sprawiedliwości społecznej a przez to samo wyprowadzenie państwa z dotychczasowego chaosu wewnętrznego oraz utrwalenia stosunków praworządnych.

Wyczerpawszy listę mówców, podziękował p. prezes za tak gremjalne przybycie, wreszcie po odśpiewaniu „Boże coś Polskę" rozeszli się wszyscy, składając dobrowolnemi datkami na cele wyborcze **69 733 marek!**

Teatr Miejski w Grudziądzu.

Już niedaleki czas nas dzieli od otwarcia sezonu zimowego w przebudowanym gmachu teatralnym dawniejszej strzelnicy, Komisja teatralna wespół z dyrekcją dokładają wszelkich starań, ażeby dać teatrowi zupełnie inny wygląd wewnętrzny i zewnętrzny. Scena przebudowana będzie według najnowszych wymagań technicznych. Do sceny, która będzie znacznie powiększona i rozszerzona, przybudowane zostaną nowe garderoby, magazyny, własna malarnia, dekoratornia etc. Pracami kieruje znany inżynier miejski p. Stołowski.

Dyrekcji udało się pozyskać zespół składający się z doborowych sił teatrów polskich. Między innemi zostali zaangażowani pp. Prus-Wysocka, Nadworna-Druchowska, Hartmannowa, Drwęska, Palczewska, Mirecka, Łączyńska, i Drozdowska oraz pp. Andrzejewski, (reżyserja dramatu), Lenk (reżyserja komedji), Ilcewicz, Szymański, Zbierzyński, Bajon, Cichocki, Zbyszkowski, Łoziński, Prekański i inni.

Dekoracje i kostjumy wykonywane będą we własnych pracowniach pod kierownictwem artysty malarza p. Bożuchowskiego. Wstępny repertuar obejmować będzie następujące sztuki: „Kościuszko pod Racławicami", sztuka narodowa ze śpiewami i tańcami Anczyca, arcywesoła komedja Al. hr. Fredry „Ożenić się nie mogę" oraz wstrząsająca sztuka Maeterlincka p. t.: „Burmistrz Stylmondu" osnuta na tle zdarzeń wojennych w Belgji. Dalszy repertuar przygotowuje się.

Bilety wcześniej nabywać będzie można w składzie cygar p. Wawrzyniaka przy Placu 23 Stycznia.

Dyrekcja przyjmuje już teraz zgłoszenia inseratów do artystycznego programu. W tym celu delegowany jest z ramienia Dyrekcji p. Bajon, z poleceniem zbierania ogłoszeń.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

HANDEL.

W dniu 24 bm. odbył się w Katowicach zjazd kupców polskich z województwa śląskiego, na który przybyło około 200 uczestników. Kupiectwo warszawskie reprezentowali pp. mec. Chełmoński i dyr. Wartalski, kupiectwo poznańskie reprezentował p. E. Mazurkiewicz, prezes Związku Towarzystw Kupieckich, w imieniu kupiectwa pomorskiego występował p. M. Pacoszyński, kierownik Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, w imieniu zaś kupiectwa łódzkiego p. Nowosielski.

Po zagajeniu Zjazdu przez prezesa Związku Kupiectwa Śląskiego p. Jerzykiewicza, przystąpiono do obioru prezydjum Zjazdu, do którego weszli pp. Piechulka z Katowic, jako marszałek, oraz pp. Mazurkiewicz z Poznania i Nowosielski z Łodzi jako zastępcy.

Sprawozdanie z działalności Związku zdał p. Nowakowski, w którym niezależnie od omówienia prac Związku wytknął szereg błędów„ popełnionych na Śląsku przez nasze czynniki miarodajne. — W czasie referatu p. Nowakowskiego wszedł na salę poseł p. W. Korfanty, którego powitano **rzęsistemi oklaskami. Nad sprawozdaniem wyłoniła się obszerna** dyskusja. P. Korfanty zaznacza, że rząd centralny warszawski nie poczynił odpowiednich przygotowań na przyjęcie Śląska, skutkiem czego komunikacja i poczta pozostawiają dziś wiele do życzenia, na co słusznie żali się dziś kupiectwo polskie. Przedstawiciel Dyrekcji kolejowej w Katowicach p. Wąsik wyjaśnił niektóre przyczyny niedomagań kolejnictwa na G. Śląsku, które wynikły z powodu braku dostatecznego taboru kolejowego. Obecnie jednak sprawa ta znajduje się na dobrej drodze i jest nadzieja, iż wkrótce kolejnictwo na G. Śląsku odpowie zupełnie swojemu zadaniu. Odpowiednie wyjaśnienia, dotyczące poczty udzielał p. radca Gajewski, wskazując na potrzebę znacznych nakładów, aby poczta i telefon na Śląsku działały sprawnie, w myśl wymogów handlu i przemysłu. W sprawach powyższych zabierali głos pp. mec. Chełmonski, dyr. Wartalski, Maciejewski, Pruś i inni.

W czasie obiadu wspólnego nastąpiły powitania. Imieniem kupców łódzkich powitał Zjazd p. Nowosielski, wskazując na postęp jaki Polska czyni w dziedzinie podniesienia gospodarstwa społecznego. — P. E. Mazurkiewicz z Poznania witając Zjazd, wzywa kupców Śląska Górnego do wspólnej pracy nad podniesieniem handlu i przemysłu w całej Polsce. Pan M. Pacoszyński, witając zebranych w imieniu kupiectwa pomorskiego, zwrócił uwagę na olbrzymią rolę kupiectwa śląskiego, które musi wytężyć siły swoje w pracy nad spolszczeniem miast. Jeżeli na Pomorzu miasta noszą dziś wybitne piętno polskie, to zawdzięczać można wyłącznie kupiectwu, które zdołało opanować handel i przemysł w miastach województwa pomorskiego.

Po przerwie obiadowej zabrał głos konsul p. Kowalczyk, referując sprawę powołania Izby Handlowej na Górnym Śląsku. Sprawa ta wywołała ożywioną dyskusję, która wykazała, że kupiectwo śląskie interesuje się żywo wszystkiemi zagadnieniami gospodarczemi całej Polski.

Następny referat wygłosił p. Mazurkiewicz z Poznania, zwracając uwagę kupiectwa na sprawę udziału kupców w akcji wyborczej do Sejmu i Senatu pod hasłem gospodarczego odrodzenia Polski. Myśl tę poparł dłuższemi uwagami poseł p. Korfanty, który wyraził nadzieję, że akcja ta może mieć pewne powodzenie, jeżeli kupiectwo nie poskąpi dość poważnych ofiar na ten cel.

Po wyczerpaniu porządku obrad, zgłoszono i przyjęto jednomyślnie szereg rezolucyj, między innemi rezolucję, domagającą się natychmiastowego wprowadzenia na G. Śląsku waluty polskiej.

Zjazd kupiectwa polskiego w Katowicach dotknął całego szeregu zagadnień ogólno-gospodarczych„ a głównie nakreślił cel, do którego kupiectwo polskie zmierzać powinno. Cel ten jest jasny: streszcza się bowiem w następujących słowach p posła Korfantego: Górny Śląsk musi być ekonomicznie złączony z całą Polską, gdyż bez połączenia gospodarczego, Śląsk nie będzie naszym krajem. Na tem właśnie polu kupiectwo polskie ma olbrzymie zadania i obowiązki.

M. P.

KOMUNIKACJA.

— **Bzpośrednie połączenie telefoniczne Bydgoszcz — Warszawa** jak donosi bydgoska Dyrekcja poczt i **telegrafów** wykończone zostanie i oddane do użytku publicznego z końcem września b. r.

Odpowiedzi od Redakcji.

Komunikatu **klubu sportowego „Pogoń"** nie zamieszczamy nie chcąc przyczyniać się do rozbijania działalności „Sokoła" przez nieprzestrzegających karności jego członków.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Sobota, Stefana kr., Wschód słońca 5.13, zachód 6.46, Wschód księżyca 4.46, zachód 1.8.

—** **Ustalenie się pogody.** Stacje meteorologiczne donoszą, iż pogoda, jaka nareszcie nastąpiła po długotrwałych deszczach, ustali się na szereg dni następnych.

—** **Pogoda**, jak się spodziewano w okresie 7 braci śpiących, w zupełności dopisała. Powietrze ogrzane promieniami słonecznemi wionie zapachem liścia umierającego i świeżo rozwijających się kwiatów jesiennych. Znowu zaroiło się w parku i w alejach spacerowiczami i gwarne gromady dzieci i młodzieży przebiegają z zapałem parki, lasy i boiska. Spóźnione lato zapanowało w całej pełni, orzeźwia nawet najgnuśniejszych. Nader przyjemne jest powietrze obecne, dni wprost wymarzone.

Jeden brak uderza w naszem mieście każdego. Niema dla dzieci i młodzieży dostatecznej ilości ogródków zabawowych, które w innych miastach stają się zbiorowiskiem bawiących się dzieci. Są ogródki, to są ochroną dla plantacji, gdyż odwracają uwagę dzieci od plantacji, i zachowują je przed zniszczeniem, gdyż młodzież zamiast biegania po trawnikach i klombach woli bawić się w (czystym oczywiście) piasku. Może by Towarzystwo upiększania miasta zajęło się tą sprawą. Żywimy nadzieję, że nie zawiedzie nas pogoda nadal i odszkoduje nas za minione dni deszczowe.

—** **Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych.** Generalny Komisarz Wyborczy mianował przewodniczącymi okręgowych Komisji wyborczych na obszarze Pomorskiego Województwa i ich zastępcami:

1. w Toruniu: p. dr. Agenora Frendla, prezesa senatu sądu apelacyjnego w Toruniu — przewodniczącym i p. Zenona Staszewskiego, sędziego sądu okręgowego w Toruniu — zastępcą,

2. w Grudziądzu: p. Jacka Żyborskiego, dyrektora sądu okręgowego w Grudziądzu — przewodniczącym — i p. Mieczysława Łacheckiego, dyrektora sądu okręgowego w Grudziądzu — zastępcą.

3. w Tczewie: p. Edwarda Jackowskiego, prezesa sądu okręgowego w Starogardzie — przewodniczącym — i p. Rudolfa Kolarza, sędziego powiatowego w Starogardzie — zastępcą.

—** **Zjazd Urzędników komunalnych Pomorza w Grudziądzu** odbędzie się w niedzielę, dnia 3 września o godzinie 10 przed południem w lokalu p. Migodzińskiego, ulica Radzyńska nr. 3.

Porządek obrad: 1. zagajenie przez prezesa miejscowego Towarzystwa i stwierdzenie obecnych.

2. Wybór prezydjum.

3. Sprawozdanie z działalności poszczególnych Towarzystw.

4. Sprawozdanie z działalności organizacyjnej Towarzystwa grudziądzkiego.

5. Sprawa konieczności stworzenia Okręgu Towarzystw Pomorskich, względnie przystąpienie do Związku,

a) przeczytanie i przyjęcie ustaw,

h) ewentualny wybór Zarządu Okręgowego.

6. Sprawa dodatku komunalnego,

7. Wolne wnioski i głosy.

8. Zamknięcie Zjazdu.

W wolnym czasie okazja do wspólnej zabawy. Konieczności i ważności tego Zjazdu uzasadniać już chyba nie potrzeba, gdyż liczne domagania się Zjazdu wskazują, jak każdy konieczność tego odczuł. Niech więc nie przyjadą tylko przedstawiciele z miast, gdzie urzędnicy są zrzeszeni, ale i tacy, którzy u siebie Towarzystwa jeszcze nie mają.

Do pociągów w sobotę po południu jak i w niedzielę rano jest na dworcu komisja z odznakami z napisem: „Towarzystwo Urzędników Komunalnych Grudziądz“, która w razie potrzeby wskazuje kwatery.

Biuro informacyjne mieści się w sobotę po południu w Ogrodzie Pałacowym przy ulicy Strzeleckiej 15 — 16, gdzie odbędzie się też wieczorem od 8-mej tegoż dnia wspólna pogadanka, w niedzielę od rana zaś w lokalu Zjazdu.

Uprasza się o spieszne powiadomienie nas, ilu kolegów weźmie w Zjeździe udział, kto bierze udział w wspólnym obiedzie i ile zapewnić noclegów.

Adres: Towarzystwo Urzędników Komunalnych w Grudziądzu.

—** **Pomorze — Westpreussen??** Ekspedycja „Danziger Neueste Nachrichten“, wysyłając swe egzemplarze do miejscowości, położonych na polskiem Pomorzu, pisze na opaskach itp. np. „Kowalewo — Westpreussen“. Czy w ekspedycji „D. N. N.“ nie wiedzą, że w Polsce nie istnieje żadna dzielnica „Westpreussen“?! że natomiast należy pisać Pomorze. W każdym razie zwracamy uwagę polskich urzędów pocztowych na sposób adresowania przesyłek „D. N. N.“.

—** **Z urzędu pocztowego** otrzymujemy następujący komunikat: Odpowiednio do rozporządzenia p. Wojewody poznańskiego z dnia 9 8 1922 L. 2795/22 V. E. i Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 12 8 1922 L. 1543/1922 będzie się z powodu braku drobnych pieniędzy przy wypłacie rent kwoty zaokrąglać w dół, to znaczy podanych na kartach podstawowych fenygów płacić się nie będzie.

—** **Wielki kiermasz**, zabawa latowa byłych powstańców i wojaków w Grudziądzu odbędzie się w ogrodzie „Tivoli“ dnia 3 bm. o godzinie 3 po południu. Jak nam komunikują zapowiada się ten kiermasz jaknajlepiej. Władze wojskowe i cywilne, jakoteż towarz. przyrzekły swój udział. Kupiectwo grudziądzkie popiera materialnie udanie się zabawy. Za okazaniem legitymacji płacą członkowie Tow. powst. i woj. jakoteż członkowie związku inwalidów połowę wstępnego. Legitymacje można odebrać u prez. Gubin-Dzięgielewskiego Mickiewicza 9.

Jak się dowiadujemy objął protektorat nad zabawą S. W. p. generał Ładoś.

Ruch towarzystw.

—** Towarzystwo śpiewu „Moniuszko“ urządza w sobotę dnia 2 września br. o godzinie 8-mej wieczorem w Bazarze „Wieczorek“ dla członków i proszonych gości, których o przybycie uprzejmie się prosi.

We wtorek dnia 5 bm. odbędzie się o godzinie 8-mej wieczorem w Bazarze zwyczajne miesięczne zebranie Tow. śpiewu „Moniuszko“. O liczne przybycie członków i gości uprzejmie prosi Zarząd.

Cześć Pieśni!

Zebranie Tow. Czytelni dla Kobiet odbędzie się w poniedziałek dnia 4 września punktualnie o godzinie 7 i pół wieczorem w Bazarze. Wykład wygłosi ks. prob. Łęga. Oprócz tego inne urozmaicenia. Ze względu na ważne sprawy wszystkie Kobiety-Polki interesujące sprawy które na posiedzeniu omawiać się będzie, udział wszystkich członków konieczny. Bibljoteka otwarta godzinę przed rozpoczęciem posiedzenia, nowe członkinie również przed posiedzeniem zapisywać się będzie. Każda Kobieta-Polka powinna być członkinią Towarzystwa Czytelni dla Kobiet.

Zarząd.

—** **Zebranie Zw. Lud. Nar.** odbyło się wczoraj wieczorem w hotelu warszawskim przy zapełnionej sali. Przewodniczył p. mecenas Wysocki. Sprawozdanie ze zjazdu w Poznaniu wygłosił p. Krzywiński. W dyskusji brali udział pp. dr. May, Wysocki i inni. Zebrani podniesieni na duchu opuścili zebranie ze szczerym zamiarem przyłożyć jaknajwięcej starań by wybory zakończyły się zwycięstwem bloku narodowego.

—** **TORUŃ. Ceny targowe** okazywały dnia 30 bm. tendencję zniżkową. Masło płacono za funt 1200 marek, jaja za mendel 750 — 800 marek, ziemniaki za centnar 2300 marek a pod koniec 3000 marek, ryby zależnie od gatunku od 150 — 700 marek, raki za mendel 700 marek, jabłka 50 — 100 marek, gruszki 120 — 200 marek, śliwki 130 — 150 marek, grzyby kurzejki miarka 40 marek, prawdziczki mendel 200 marek, ogórki mendel po 150 — 200 marek.

—** **CZERSK. (Nieszczęśliwy wypadek).** Dnia 28 bm. wieczorem, pomiędzy godziną 6 a 7-mą, zostały przez wóz roboczy spedytora Fielbranta w Czersku przejechane 2 małe dziewczynki. Podczas gdy jedna z nich, Stefania Narloch, tylko obrażenia lewej nogi odniosła, poniosła Anna Banach śmierć na miejscu. Wozem przy którym konie kłusem biegły, powoził robotnik Paweł Redecki z Czerska. Dzieci bawiły się na ulicy bez nadzoru.

(Zaginione dziecko.) Dnia 28 bm. zaginął 3-letni synek Franciszka Szylera z Czerska. Dziecko to widziano wspomnianego dnia około godziny 3 na ulicy Dworcowej w Czersku.

Ktoby cośkolwiek o pobycie tego dziecka wiedział, niechaj doniesie stroskanym rodzicom, lub tutejszemu posterunkowi Policji Państwowej.

—** **PELPLIN. (Djecezja chełmińska).** Władza biskupia przeznaczyła na katechetę w Tczewie ks. Rydziewskiego z Chełmży, ks. Żelewskiego z Świecia na katechetę w Chełmnie, ks. Turzyńskiego z Świecia na katechete w Świeciu, ks. Żyndę z Chełmna na katechetę w Wąbrzeźnie, ks. Wróblewskiego na katechetę w seminarjum żeńskiem w Toruniu, ks. Wilemskiego z Wąbrzeźna na katechete w Lubawie, ks. Wierzchowskiego z Pelplina na katechetę w Gniewie...

—** **KOŚCIERZYNA. (Wyłamanie się z więzienia).** W nocy na poniedziałek ubiegłego tygodnia o poranku wyłamało się z więzienia w Kościerzynie czterech więźniów, pomiędzy nimi także dawniejszy pisarz w starostwie Ohler. Przyczyna wyłamania się nie została dotąd wyjaśniona.

—** **GDAŃSK. (Strajk krawców).** Onegdaj rano wybuchł strajk w męskich i żeńskich zakładach konfekcyjnych. Strajkujący uzasadniają swe stanowisko tem, że pracodawcy nie dotrzymali umowy taryfowej.

—** **INOWROCŁAW. (Sprytne oszustwo.)** Donoszą nam o aresztowaniu byłego kolejarza W., który niby to polecał się do sprowadzenia węgli i pobrane w części z góry pieniądze zużywał na własne potrzeby. Stwierdzono tego rodzaju oszustwa w siedmiu wypadkach, a ponieważ mógłby się znaleźć naśladowca aresztowanego W., zatem należy przestrzec przed zbytnią łatwowiernością.

—** **LESZNO. (Defraudacja miljonowa).** Nie zapomnieliśmy jeszcze o defraudacji w Pow. Kasie Chorych w Wrześni, a tu nadchodzą nowe wieści o defraudacji 7 350 000 marek polskich w Pow. Kasie Chorych w Lesznie. Defraudację popełnił niedawny jej dyrektor p. Gapiński, który jak donoszą zwiał już do przytułku zagranicę.

—** **POZNAŃ. (Zjazd prezesów sądów apelacyjnych).** Dnia 12 września odbędzie się w Poznaniu zjazd prezesów sądów apelacyjnych całej Polski aby obradować o sprawach zawodowych i sądownictwa. Zebraniu przewodniczyć będzie p. Minister Sprawiedliwości Wacław Makowski. P. Minister Sprawiedliwości przyjedzie w tym celu na kilka dni do Poznania i udzielać będzie posłuchań na Zamku w poniedziałek dnia 11 września b. r.

—** **WARSZAWA. (Aresztowanie aferzysty).** — W Warszawie od dłuższego czasu operował jakiś młody jegomość, podający się za zdemobilizowanego porucznika W. P. i wojsk francuskich oraz za powstańca górnośląskiego i zbierał ofiary. Po jego wyjściu zawsze coś z domu ginęło. Czując się niepewnie w Warszawie, wyjechał na prowincję. W tych dniach zjawił się w Siedlcach. Władający językami angielskim, francuskim i niemieckim, ubrany przyzwoicie, ozdobiony krzyżem Virtuti Militari i krzyżem walecznych zdobył sobie łatwo zaufanie. Między innymi zgłosił się do Wojciecha Polkowskiego w Siedlcach i po otrzymaniu datku, rozczulony pocałował Polkowskiego i wyszedł. Po wyjściu rzekomego wojaka, Polkowski zauważył brak srebrnego zegarka, który w tajemniczy sposób znikł wraz z nieznajomym. Zawiadomiony o tym wypadku kierownik ekspozytury śledczej siedleckiej otrzymawszy rysopis oszusta, wysłał wywiadowców, na poszukiwania i w kilka godzin potem ci aresztowali na stacji kolejowej oszusta, który już zabierał się do wyjazdu z Siedlec w inne miejsce. Sprowadzony do ekspozytury śledczej nie chciał się przyznać do kradzieży, ale przeprowadzona u niego rewizja wykryła zegarek Polkowskiego, wskutek czego przyznał się on do kradzieży i oświadczył, że tego rodzaju szantaż uprawia on już od dawna. Podał się za Janusza Pyślińskiego, lat 22, nigdzie nie meldowany, urodzony rzekomo w Gliwicach. Posiadał on przy sobie liczne bilety wizytowe na nazwisko adwokatów, prokuratorów, doktorów itp. i biletami tymi legitymował się zależnie od potrzeby. Krzyże jakie posiadał okazały się fałszywe. Oszusta osadzono w więzieniu śledczem.

—** **WARSZAWA. (Aresztowanie komunistów).** W ostatnich dniach została wykryta znowu nowa szajka komunistów, która dzięki doskonałej organizacji była kierowana z poza krat więziennych. Policja wykrywszy ten tajemniczy związek w więzieniu, aresztowała na podstawie pewnych danych kilkadziesiąt osób (wszystko Żydzi) które ukrywały się w pewnym tajemniczym domu. Dalsze szczegóły podamy później.

—** **ŁÓDŹ. (Ujęcie szajki bandytów).** — Policja tutejsza ujęła szajkę niebezpiecznych bandytów, którzy od szeregu tygodni operowali w powiecie łódzkim.

—** **LWÓW. (Odroczenie procesu Fedaka i towarzyszy).** — Rozprawa przeciwko Fedakowi i towarzyszom naznaczona na 6 wrześnai, została odroczoną. Rozprawa odbędzie się najprawdopodobniej w dniu 19 września. Wszelkie pogłoski o abolicji procesu są nieprawdziwe, rozprawa odroczona została z powodu trudności techniczno-administracyjnych. O objęcie obrony oskarżonych ubiegało się 43 adwokatów, w rzeczywistości bronić będzie oskarżonych 16 adwokatów.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki

W środę dnia 30. 8. b. m. zasnęła w Bogu zaopatrzona Św. Sakramentami moja najdroższa żona, matka siostra szwagierka i ciotka.

ś. p.

Marta Nowakowska

z domu Targańska

w 43 roku życia.

W smutku pogrążony został mistrz rzeźnicki Paweł Nowakowski i 10 dzieci

Okonin, dnia 30. 8. 22.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę o godz. 9-tej przed południem. (3295

Ogłoszenie.

Od chwili odczytania wodomierzy w końcu czerwca, względnie na początku lipca r. b. wynosi opłata za wodę mk. 50, za metr sześcienny.

Grudziądz, dnia 30 sierpnia 1922 r. [2785

Miejskie Tramwaje Elektrow. i Wodociągi.

KINO „KORSO"

Sensacja! Sensacja!

WŁADCA TAGHORY

Wielki film egzotyczny w 2 serjach.

Serja I-a:

Wśród małp i tygrysów

Dramat sensacyjny w 6-ciu aktach.

Akt 1. Szalony pościg.
Akt 2. Świątynia tygrysów.
Akt 3. Porwana przez małpę.
Akt 4. Słoń wybawcą.
Akt 5. W szponach hindów.
Akt 6. W lochu więziennym.

Pocz. o godz. 6^10 i 8^10, niedzielę o godz. 5. W niedzielę o godz. 3-ej: Przedstawienia dla dzieci.

Mniejsza

młocarnia parowa 60"

z elewatorem na podporach

z automatycznem wpuszczaniem, gruntowniej wyreperowana, kompletna, do natychmiastowe dostawy. 2782

Hodam & Ressler, Grudziądz.

Kino-Varieté-Apollo

Dziś i następne dni sensacyjny film ameryk. p. t.

Nirvana czyli Tajemniczy dżems

Dramat w 6 ogromnych akt. niebywałe sensacje m. i.

PŁONĄCE MIASTO

Walka na dachu błyskawicznego pociągu

Oprócz tego 2 atrakcyjne numera Varieté!

KINO ORZEŁ

Wspaniały dramat życiowy

ŻĄDZA MIŁOŚCI

Dramat w 6 aktach.

W sobotę po poł. wielkie przedstawienie dla dzieci.

2783

Bank Ludowy

Założony w r. 1890.

Grudziądz, Józefa Wybickiego 21.

Załatwia zlecenia bankowe, Przyjmuje wkładki i oszczędn. i oprocentowuje według umowy.

Młocarnia 6"

z automatycznem wpuszczeniem, z pierścieniowemi łożami do smarowania, z ssawką do kurzu etc. wyreperowana i świeżo pomalowana, do natychmiastowej dostawy.

Hodam & Ressler, Grudziądz. 2779

Warzywa hurtownie po najniższych cenach dostarcza **K. Rosiński**, Kopernika 5. 3297

Sprzedaże

Warsztat reparacyjny

aut i rowerów

z kompletnem urządzeniem (tokarnią, narzędziami, częściami rezerwowemi), **bardzo korzystnie** na sprzedaż. Zgłosz. do Eksp Głosu Pom. pod **nr.** 3222.

Sprzedam natychmiast

interes

towarów kolonialnych

wraz z urządzeniem. — Zgłosz. do Głosu Pomorskiego pod nr. 32·0

Dębowa sypialnia, ładne łóżeczko dziec. i pościel na sprzedaż. [3285 Chełmińska 71, II p. pr.

KAMIENICA

w Grudziądzu **na sprzedaż** **Melzer, Chełmińska 10.** 3286

ROWER

z wolnym bieg. nowemi oponami na sprzedaż **Warsztat reperac.** Toruńska 21 podwórze. 2990

Pościel dziecięca na sprzedaż. Sobieskiego 19 II na pr.

Ładny wózek i łóżeczko na sprzedaż. **Trynkowa 6/7 II**

Do sprzedania 3302 **łóżko z materacem 2 krajobrazy** Strzelecka 3, I piętro.

LEMIESZY i odkładnic większą ilość sprzeda okazyjnie tanio ze składu Dom Przemysł.-Handl. L. Frankowski i M. Lisowski, Oddział w Poznaniu, Wały Wazów 22 Adres telegr. Franklis. 2753

Mieszkania

Pokój umebl. do wynajęcia [3298 Lipowa 39, II.

Na stancję

z całkowitem utrzymaniem przyjmę dwuch uczni z lepszego domu. Opieka rodzicielska i pomoc w naukach zapewniona. Wiadomość Księgarnia „WIEDZA" Wybickiego 33. [3292

Wynagrodzę dobrze! za wskazanie wolnych

3 pokoji

wraz z kuchnią o ile możności w śródmieściu Zgł. Gł. Pom. nr. 3279.

Mieszkanie

odstąpię zaraz kupcowi na umeblowanie 3 pokoji i kuchni. Zgłosz. Głos Pom. pod nr. 3289

Pokój umeblowany kawalerski zaraz do wynajęcia. ulica Moniuszki 5, I. p. (3283

Uczniów na stancję **przyjmę** Sobieskiego 7, I. (3280

NA STANCJĘ z całkowitem utrzymaniem przyjmę uczni z lepszego domu. (3290 **Trzeciakowa,** ulica Radzyńska nr. 25

Pokój umeblow. dla 2 mężczyzn do wynajęcia. [3288 Tusz.-Grobla 16, podw.

Ofiarujemy do natychmiastowej dostawy

WAPNO AZOTOWE

(Azotniak)

i prosimy o spieszne zamówienia

Poznański Bank Ziemian T. Akc.

Departament Rolniczo-Handlowy

Tel. 1393, 1394 — Centrala Poznań, ul. Podgórna 10. — Tel. 3693 i 3697

Zamówienia mogą być także skierowane do naszych filji:

Warszawa, Mazowiecka nr. 1 tel. 151—27, 507—70 **Grudziądz,** Józefa Wybickiego nr. 25 tel. nr. 795 i 895. **Ostrów,** ul. Kaliska nr. 1 tel. nr. 130. **Leszno,** Rynek nr. 13, tel. nr. 13. **Bydgoszcz,** ul. Gdańska nr. 165, tel. nr. 310.

Ad. tel. Poznańskiego Banku Ziemian oraz filji: „Ziemia" filja w Warszawie „Pebezet"

BUTY

FALLEDROWE

(fahlederne Schaftstiefel)

w każdej ilości mam na składzie.

Sprzedaję tylko kupcom.

B. Wiener, Fabryka obuwia, Inowrocław. 2786

Baczność!!! Baczność!!!

Szanownej Publiczności miasta Grudziądza i okolicy do łaskawej wiadomości, że z dniem 1 września r. b. otwieram

Rzeźnię Koni

w wielkich rozmiarach.

Upraszam zatem pp. Posiedzicieli, o ile u nich zajdzie przy koniach jakiś wypadek nieszczęśliwy, mnie o tem natychmiast powiadomić telefonicznie, a odbiór niezwłocznie nastąpi. Kasa przy odbiorze odległość nie wchodzi w rachubę.

Płacę najwyższe ceny dzienne.

Z wysokim szacunkiem **Otto Schulz.**

Chełmińska 173. — **Telefon 277.**

18 Toruńska — 112 Telefon

Variété

Kawiarnia Wiedeńska i [2787

Bonboniera

Od 1 września br.

nowy program

Od 8 września

koncert kwintetu

w cygańskich strojach

112 Telefon — Toruńska 18

WĘGIEL DRZEWO TORF

dostarcza najtaniej

DOM HANDLOWY

Bracia Rosińscy

Grudziądz

ul. Trynkowa nr. 3 Telefon 81. [2793

Duża

młocarnia parowa z elewatorem na 4 kołach

kompletna, gruntownie wyreperowana i świeżo pomalowana, do natychmiastowej dostawy.

Hodam & Ressler, Grudziądz. 2780

Obwieszczenie.

Miejsca siedzące w bóżnicy wynajmuje się na mocy ustanowionej taksy w **poniedziałek dnia 4 września rb.** u p. **Bernsteina** przy ulicy 3-go Maja nr. 26. Właściciele miejsc z roku ubiegłego mają prawo pierwszeństwa do 11 września rb.

Wejście **tylko za okazaniem karty wstępu.** [2789

Grudziądz, 1. IX 22.

Zarząd gminny bóżnicy w Grudziądzu.

Kupna

Zakupimy kilka wagonów

desek

skrzynkowych, blochów wagonowych desek I i II klasy (Stammware) **słupów telegraficznych, i kopalniaków**

oferty upraszа loko graniczna stacja 2767

Eksport drzewny **Grudziądz,** Forteczna nr. 6, parter.

Cierpiącym na

Reumatyzm · Podagrę · Newralgię

polecamy

Balsam Mentolowy

Pomerania

(Balsam uśmierzający)

Oddawna wypróbowany, przez lekarzy polecany środek przeciw reumatyzmowi, dolegliwościom podagrycznym i newralgji.

Zwracamy uwagę na markę „POMERANIA"

Pomorskie Towarzystwo Przemysłu Chemicznego „Pomerania". Grudziądz.

Reperacje rowerów

wykonuje natychmiast **tanio fachowo**

Braun, Toruńska 21. [2772

Złoto i srebro!

kupuje i płaci najwyższe ceny na wyrób obrączek ślubnych i nakrycia stołowego.

Otto Walker, Zakład Jubilerski Józ. Wybickiego 17/19 **2132 a**

Posady

2 pom. fryzjerskich starszego i młodszego. zaraz lub 15 poszukuje fryzjer męski i damski **A. PINNO,** [3281 ul. Sienkiewicza nr. 4.

Czeladzi

krawieckich

na surduty i stałą pracę poszukuje [3294 **R. Meier,** ulica Kościuszki 19, I.

Różne

Składu

natychmiast poszukuje **Jan Lipecki,** Forteczna nr. 3, II piętro. 3291

PIEGI

żółte plamy, opaleniznę, pręgi naszyi od kołnierzyka **usuwa pod gwarancją**

Axela Krem

1/2 sł. 600 mk. 1/1 sł. 1200 mk. Axela mydło, kaw. 300 mk. Do nabycia w drogerjach i aptekach.

J. Gadebusch Poznań, ul. Nowa 7

Mniejsze ilości

drzewa szczapowego

ewtl. porżniętego na długości do pieca i z dostawą w dom poleca

Przedsiębior. Cegielniane ulica Dworcowa Telefon 182. [2788

Choroby żołądka, kiszek, nerek i zatwardzenia, hemorojdy leczą **Szwajcarskie gorzkie zioła D-ra Bauera** Żądać w aptekach i drogerjach. **HURT. Umbrell Co, Poznań**

Zguby

ZGUBIONO

na stacji Mełno dnia 10 VIII. o godz. 12 w nocy

portfel z pieniędzmi i dokumenta wojsk.

na nazwisko Franciszek Górski, Radzyń. Znalezione rzeczy proszę pod wyżej wymienionym adresem nadesłać za nagrodą. [3287